

PRZEDMOWA

Prace zawarte w tym zeszycie przedstawiają wyniki badań Zakładu Ekonomiki Rozwoju Miast UE wykonanych w ramach tematów: "Finansowanie rozwoju miast i gmin", wchodzącego w skład problemu międzyresortowego MR. III. 16, oraz "Gospodarka przestrzenna jako element oddziaływania na warunki bytowe ludności" z problemu międzyresortowego MR. I. 28.

Celem działalności naukowej Zakładu powołanego w 1974 r. jest stworzenie ekonomicznej teorii rozwoju miast w gospodarce socjalistycznej. Wcześniejse bowiem zainteresowania badawcze prowadzone w innych ośrodkach rozwijały się przede wszystkim w kierunku stworzenia podstaw do podejmowania decyzji planistycznych, przez próby sformułowania odpowiedzi na pytanie: jak miasta mają wyglądać w przyszłości?

Nie doceniano natomiast badań poznawczych, które są niezbędne do wyjaśnienia mechanizmów rozwoju decydujących o tym, dlaczego nasze miasta są takie, a nie inne. Bez ich poznania z kolei nie można odpowiedzieć, jak skutecznie sterować ich rozwojem, aby osiągać zamierzone cele.

Temat pierwszy poświęcony był właśnie systemowi finansowania jako jednemu z mechanizmów wpływających na rozwój układów osadniczych. Drugi temat miał również charakter poznawczy i dotyczył roli gospodarki przestrzennej w kształtowaniu warunków bytowych. Poza tym prowadzono temat badawczy związany z poszukiwaniem ekonomicznych metod oceny rozwiązań przestrzennych. Wyniki tych prac pozwoliły na przedstawienie wstępnych przesłanek, na których chcemy oprzeć dalsze prace Zakładu na drodze ku wspomnianej ekonomicznej teorii rozwoju miast¹.

¹ Dotychczasowy dorobek Zakładu został zawarty w następujących publikacjach: Gospodarka przestrzenna a warunki bytowe ludności, "Biuletyn Informacyjny IG i PZ PAN" 1979, z. 29; J. Regulski, Rozwój miast w Polsce, Warszawa 1980; i d e m,

Niniejszy zeszyt ma wyraźnie interdyscyplinarny charakter. Podjęliśmy bowiem próbę budowy pomostu pomiędzy problematyką planowania a finansowaniem i przemianami miast. Zgodnie jednak ze specjalizacją Zakładu przedmiotem naszego zainteresowania jest miasto. System finansowania badamy jedynie pod kątem jego przydatności dla władz lokalnych w procesie sterowania rozwojem układów osadniczych.

Podstawową część niniejszego zeszytu stanowi obszerny skrót pracy doktorskiej dra Piotra Burego. Jest ona związana bezpośrednio z tematem roli władz lokalnych w finansowaniu rozwoju miast i gmin, co było głównym nurtem badań w ramach problemu międzyresortowego MR. III. 16.

Opracowanie dra Tadeusza Markowskiego i mgr Alicji Pietrasiak stanowi raport z badań dotyczących przeobrażeń osadnictwa. Wykonano je w ramach problemu MR. I. 28, opierając się na materiałach dotyczących makroregionu środkowego uzyskanych na drodze współpracy z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów.

Wreszcie trzecie opracowanie, mgr Jolanty Namysłowskiej, jest wstępnym podsumowaniem badań nad warunkami bytowymi ludności woj. plotrkowskiego. Istotnym novum jest podjęcie próby uwzględnienia czynnika przestrzeni w ocenach tych warunków.

Prace te stanowią jednak jedynie pierwszy krok i mamy nadzieję, że w latach następnych ten dorobek znacznie się powiększy.

Jerzy Regulski

Ekonomika miasta, Warszawa 1982; J. Regulski, A. Jewtuchowicz, Rachunek społeczno-ekonomiczny w planowaniu osadnictwa (przeгляд i ocena polskiego dorobku, "Biuletyn Informacyjny IG i PZ PAN" 1979, z. 28; A. Jewtuchowicz, J. Regulski, Podstawy metodologiczne rachunku społeczno-ekonomicznego sieci i jednostek osadniczych, ibidem, 1981, z. 34; Strukturalne przeobrażenia wielkich miast przemysłowych, Materiały z międzynarodowej konferencji, Łódź 7-10 listopada 1978.